

SZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK
 Helyben házhoz hozva Vidékre postán szállítva
 Egész évre... 72 korona Egész évre... 84 korona
 Negyedévre... 18 korona Negyedévre... 21 korona
 Egyszeri szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
 Nagybányai, Széchenyi Dandó-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kizárólag a szerkesztés és a hirdetések ügyében foglalkozik. Hirdetési díjak külön táblázatban.

Nagyváradot a románok tíz napon belül megakarják szállni.

Budapest, február 11. (Saját tudósítónktól.) Szatmárról jelentik: Ideérkező hírek szerint a nagyszebeni román kormányzótanácsot feloszlatták. A románok a megszállott területen a sorozást tovább folytatják, így akarnak Erdélyben nyolc gyalog- és egy tüzérezredet felállítani. Nagyvárad megszállását a románok tíz napon belül akarják keresztül vinni.

A békekonferenciát Párisból semleges földre akarják áthelyezni.

Uj fordulat előtt a konferencia. Wilson nem utazik el.

Budapest, február 11. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda szikratávirata a budapesti rádióállomás útján. Párisból jelentik:

— Bizonyosra vehető, hogy ha a francia lapok egyes részben folytatott elkeseredett sovinszta propagandát nem hagyják abba és a konferencián egyes diplomaták állandó obstrukciós taktikáikat nem szüntetik meg: a békekonferenciát Párisból valamely semleges országba helyezik át. A helyzet annyira elmérgesedett, hogy egyes kormányok képviselői a békekonferenciá-

nak Franciaországból való elhelyezését veszik fontolóra.

Az angol delegátusok ezt a hirt koholmányt minősítik, véleményük az, hogy mivel a francia sajtó már nem tanúsít támadó politikát, ez az incidens már elsimult.

A béketárgyalások állása teljesen megváltozott, mivel Németország ismét védelmi háborúra készül. Ez a döntő fordulat nagy megfontolásra készteti az antantot, aminek következtében Wilson elnök és Oriandó elutazásukat már el is halasztották.

akik az eddigi sorozásokon alkalmatlannak találtattak és így eddig katonai szolgálatot egyáltalán nem teljesítettek. Az első évfolyambeliek február 17-én, a második évfolyambeliek március 3-án, a harmadik évfolyambeliek március 8-án állítatnak sorozás alá.

A tartalékos és népfelkelő tisztek (az említett évfolyamokból), valamint a születési évre tekintet nélkül mindazok a tisztek, akik ténylegesülésüket kérték 48 óra alatt kötelesek elindulni a legközelebbi csapathoz és elindulásuk idejét hatóság igazolvánnyal tartoznak igazolni.

Felvannak mentve a katonai szolgálat alól:

1. A szén, só és vasbányák munkásai.
2. A vasutóál, a posta- és távirtdánál, valamint a közigazgatásnál véglegesen alkalmazottak.
3. A papnövendékek.

A családfenntartók felmentését kérhetnek. Azokkal szemben, akik e behívó parancsnak nem tesznek eleget, annak végrehajtását akadályozzák, vagy rábeszéléssel akadályozni igyekeznek, vagy akik a parancsról szerzett tudomásuk dacára, nem tesznek eleget állítási kötelességüknek — a strárik és törvények érvénye lép hatályba.

Romániában a forradalom minden percben kitörhet.

Budapest, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) Brassóból jelentik: Teljesen megizható hírek szerint Romániában a hangulat végzetesen feszült, a forradalom minden percben teljes erővel kitörhet. A legutóbbi tüntetéseket a kormány csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta elfojtani és most mindent elkövet, hogy az ottani eseményekről semmi hír ne szűrődjön külföldre: a lapokat, melyeket előzetesen cenzurálnak, a határon feltartóztatják.

A bojárok a forradalomtól való félelmükben nagy számmal hagyják el Romániát és a megszállt magyar területen telepednek

le. Ellenőrizhetetlen hírek szerint a román királyi család is elmenekült Romániából.

Budapest, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) Bukaresti jelentések szerint Romániában ismét nagy utcai tüntetések voltak. A király autója éppen akkor fordult ki a palotából, mikor egy tüntető tömeg odaért. A tüntetők követeléseket meg az autóbilt és ezt kiabálták:

— Le a korhellyel! Éljen a proletárium!

Megbízható hírek szerint a forradalom kitörése minden pillanatban várható.

Erdélyben mozgósítanak a románok.

Maniu Gyula, a román kormányzótanács elnöke behívó parancsot bocsátott ki, melynek főbb rendelkezései a következők:

Általában fegyveres szolgálatra behívotnak a román önkéntes csapatokhoz tartozó egyének kivétel nélkül, ezenkívül a magyarok kivételével minden az 1896, 1897 és 1898. évfolyambeli egyén.

A román önkéntesek Gyulafehérvárra és Kolozsvárra tartoznak bevonulni. Az előbbi helyre azok a tisztek, alisztek és csapatbeliek, kik a tordai 1. számú ezred-

hez és a hegyi vadászokhoz tartoztak; Kolozsvárra pedig azok, kik a gyulafehérvári 2. számú, a Janku Ábrahám nevét viselő 3. számú ezredhez és 6. számú hadtápszázalóhoz tartoztak.

A tisztek 48 óra alatt, az alisztek és csapatbeliek február 7-ig tartoznak jelentkezni.

Az 1896., 1897. és 1898. évfolyambeliek, a magyarok kivételével, sorozásra állítják. Sorozásra kerülnek nemcsak azok, akik már voltak katonák, hanem azok is,

A Bánát sorsát Magyarország megkérdezése nélkül akarják eldönteni.

— Venizelos tervei. —

Budapest, febr. 11. (Saj. tud. táv.) Párisból jelentik: A Magyar Távirati Iroda szikratávirata a budapesti rádió állomás útján:

— Venizelos befolyása a békekonferencián napról-napra növekszik és több mint bizonyos, hogy a balkánkérdést az ő tsrvei szerint fogják megoldani. Venizelos legutóbb egyezséget akart létrehozni a bánáti kérdésben Szerbia és Románia között és pedig oly módon, hogy Magyarországot ez által befejezett tények elé állítsa. Ha ez sikerül, ami most valószínű, akkor a Bánát sorsát Magyarország megkérdezése nélkül fogják eldönteni.

A Zichy birtokokból kihalasztottak ezer holdat.

Az agrár békéltető bizottság állandó permanenciában van, mert a vármegyében tömegesen lépnek föl a községek a földrendkívüli bé beadása végett. Tegnap *Nagykakucs, Kiskakucs, Krajnikfalva, Szászfalva, Doborcsány, Vársonkolyos és Kőrösbánlaka* községek delegálói jelentek meg a biharmegyei Nemzeti Tanács előtt és kérték, hogy

részükre a révi Zichy grófok birtokából megfelelő földeket hasítsanak ki.

A hét község megbízottjaival együtt a Nemzeti Tanács meghívta a tárgyalásokra az érdekelt Zichy gróf képviselőjét, *Szűcs Alajos* jószágkormányzót, *Hollmann Antal* országalmi felügyelőt és *Vámos Jakab* bérletét. A tárgyalások egész nap tartottak és csak este sikerült megegyezést létrehozni.

A felekkel való tárgyalásokat *Ladányi János* elnök vezette a Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságának közreműködésével. A bizottságot az az irányelv vezette, hogy

a vegyes magyar-román vidéken a két nemzet tagjal teljesen egyforma mértékben részesüljenek a bérbeadandó birtokokból

és ezek közül is első sorban azok részesüljenek földben, akik rokonság, akik katonák voltak és akiknek nagy családjuk van. A tárgyalások folyamán kiderült, hogy a földterületek otthon már kinezték maguknak azt a szép darab földet, amire pályáznak, de ez természetesen kivibetetlen, mert egy egy kövér táblára rendszerint több aspirans is akad.

A bizottság emberfeletti türelemmel hallgatta végig az évtizedes panaszokat és gyakran a legkellemetlenebbül kiéleződött a helyzet.

Különösen az *erdőbirtok* kitermelése okozott nagy gondot. A községek ragaszkodtak ahhoz, hogy a bérletet ne kapják drágábban, mint azt a bérlet kapta a gróftól.

Vámos bérlet hajlandó is volt ebbe bele menni, de egy kikötése volt. Nevezetesen azt követelte, hogy mondja ki a bizottság, hogy a községek kötelesek munkásokat kiállítani, kötelezze a bizottság a községeket,

hogy elsősorban ő hozzá jöjjenek fakitermelésre, mert különben be kell hogy szüntesse az erdőkitermelést.

A bérlet követelése ellen a községek élénken tiltakoztak. A bizottság a villát vonta a bérlet követelésére. *Kapponer Áron* hangsúlyozta, hogy ők csendőrrel senkit sem kényszeríthetnek munkára.

Végre pacifista alapon azt a megoldást fogadták el, hogy a községek csak akkor kötelesek elsősorban Vámoshoz menni munkára, ha nem fizet alacsonyabb bérdíjakat a normális bérdíjknál.

Elvben pedig kimondták, hogy a felosztandó földekből fele a bérlet, fele a községek kezére kerül. A községek képviselőtestületei fogják a lakosság között a felosztást véghezvinni és az egyéni, sítamarkodott kihalasztásokat nem veszik figyelembe.

A román kormányzó-tanács nem ad szemet.

A hirtelen és váratlanul ránk köszöntött hideg felemészttette azt a kis szén, fa készletet is, amellyel eddig rendelkezünk. Most, hogy a Kőrös befagyott, ismét aktuálisá vált a szénhiány kérdése és úgy látszik, hogy semmi kilátás sem lehet arra, hogy ezt a fenyegető és nagyon is közel fekvő veszedelemet sikerüljön fog elhárítani. A tanács tegnap foglalkozott ezzel a nagyfontosságú kérdéssel. Elhatározta, hogy nyílt korlátozásokat nem alkalmaz, hanem a szállítás folyamatosságának biztosítására kísérel meg intervenciót. Csak, ha ez a közbelépés nem járna eredménnyel, folyamodik a tanács a legszigorúbb eszközökhöz, amelyek azonban egyértelműek lesznek a város közlekedési és ipari életének teljes megbénításával.

Mind ennek az az oka, hogy a románok még a szén bevagonizozását sem engedik meg, úgy hogy Petrozsényből abszolút semmi fűanyagot nem várhatunk.

Dr. Ardelean Jusztin állítólag Nagyszombatba utazott, hogy dr. Balutól a szombati közlekedési tanácsostól a szén szállításához engedélyt szerezzen.

A szénhiány okozza ezt is, hogy az utóbbi napokban a háztartásokban a gázfogyasztás csak esti használatra van szorítva.

Dr Kádár Elekné megmérgezte magát.

Tegnap reggel feltűnést keltő módon végzett magával dr. Kádár Elek ügyvéd fiatal felesége. Az ügyvéd reggel 7 órakor épen borotválkozott, amikor felesége ezzel a konsternáló kijelentéssel lépett be hozzá:

— Megmérgeztem magam és biztosan meghalok. Légy szives in ezkedni.

Dr. Kádárt megdöbbenette ez a váratlan bejelentés és a legnagyobb kétségbeeséssel sejtett felesége szójelére. Kocsit hozatott a feleségével együtt belülve, a kórházba hajtott. Az asszony annyira öntudatlan és nyugodtan viselkedett, mintha mi sem történt volna a férje faggatására konokul ismételte, hogy úgy sem segít rajta semmi a hasztalan minden orvosi segítség.

A kórházban az inspekción orvos dr. Weisz Sándor azonnal erős gyomormosást alkalmazott. Kádárné maga mondta el, hogy szublimátot vett be, meg akar halni és érzi, hogy a mérég rövidesen végzet vele.

A gyomormosás után dr. Kádár a mentőkkel haza szállította Nagypiac téli lakására feleségét. Az asszony tíz óra után nagyon rosszul lett és délelőtt tizenegy órakor meghalt.

A rendőrségnek csak akkor jelentették az esetet, amikor a halál bekövetkezett. *Beöthy* rendőrfogalmazó és *Csontos* detektív ment ki dr. Kádár lakására. Dr. Kádárné egy levelet hagyott hátra a családnak, amelyet a rendőrség vett őrizetbe. A levélből kiderült, hogy az asszony valóban önmaga végzett magával.

Üres a dohányraktár.

Teljes a dohány-inség.

Hónapokon át szidtuk, kárhoztattuk a magytrafikost és a kis tőzsdéseket, hogy nem adnak szivart, dohányt, cigarettát. Amit egy félmapi ácsorgás után a szegény ember kezébe adott egy hétre a trafikos, alig volt egy fél napra való.

De nem volt segítség, bele kellett törődni a változhatlanba s türelemmel várta mindenkinek a másik hetet, amikor ismét ujjai között szorongathatja a kapott 2 kurta szivart, vagy 5-6 drb. Duna cigarettát.

Most már ennek is vége, még pedig beláthatatlan ideig.

Hetek óta nem állnak pában az emberek a tőzsdék előtt; a nagytőzsde pedig állandóan zárva van.

Egyáltalán nem lehet kapni dohányt vagy szivart Nagyváradon. Üres minden trafik, legfeljebb cigarettá hüvelyt lehet kapni, aminek most nagy forgalma van, mióta a városi élmezési ügyosztály szétosztotta a két vagon albán dohányt.

De nemcsak a trafikok üresek, hanem üres a kincstári dohányraktár is. Kifogyott az utolsó csomag dohány és az utolsó doboz szivar és cigarettá. A raktárban egyedül katonadohány van.

A dohánygyárakból hetek óta nem érkezik semmi. Az utolsó dohányküldeménytél kifosztva, teljesen üresen érkezett meg a vagon Nagyváradra.

A dohánygyárak egy része megszállott területeken van; a zavaros forgalmi viszonyok folytán az ezekben a gyárakban készletet nem szállították biztosabb helyre és azokat elfoglalták és kiszállították a megszálló csapatok.

Ma még szabadsok a budapesti dohánygyárak, valamint a szegedi, debreceni pápai dohánygyárak is, de ezeknek azonban kevés a készletük, de ami van is, azt sem merik szállítani, mert ugysem érkeznének meg rendeltetési helyükre.

A nagyváradai dohányraktárak főnöke már előterjesztést tett, hogy kellő figyelmes ledezet mellett indítsák utnak a dohánykűldeményt, de erre nevezve a felsőbb intézkedés elmaradt.

Ilyen körülmények között kilátás sincs arra, hogy egyamar szivarhoz, vagy dohányhoz jussunk s meg kell elégednünk a németektől lefoglalt albán dohány keserűfanyar fűsével.

Még nagyobb baj az, hogy jövőre sem lesz dohányunk, mert az 1918 évi termésből nem igen lesz feldolgozni való dohány.

Irányadó köröktől ugyanis arról értesülünk, hogy az ország 1918 évi dohányterméséből vajmi kevés készlet áll rendelkezésre.

A dohánytermés túlnyomó részben még nem került a bevaló hivatalok raktáraiba, hanem a termelőknél volt. A feldolgozó üzemek után a bevalásra váró dohányt szétkapodták, eladták a szűzdonanyra már régen ántozó nép között.

A dohánygyáraknak nem lesz mit feldolgozni. Ez pedig százezreket csökkenti az államkincstár bevételeit.

Nagyfoku hanyagság az élesdi főszolgabírószékhelyen.

A vármegyében valamennyi járásban hatalmas rázkódtatáson ment át a közigazgatás a forradalom alatt. Személyi változások, erőszakos eltávolítások megállították a rendes munkát a aki kiteszi a lábát a váradi aszfaltról, az hihetetlen állapotokat talál. — Például, hogy csak egyet említsünk: nincs fuvar, ennél fogva nincs orvos. A béli, belényesi vidékek fűt fát ígérnek, csak egy orvost tudjanak fogni.

Meg tudjuk tehát érteni az új élesdi főszolgabíró, *Beliczay Andor* éles kritikáját. A főszolgabírószékhelyen teljes három hónapig szünetelt a munka, bizonyították van rá, hogy egyes újonnan beállított jegyzők

olvasatlanul dobták a tűzbe az összes közigazgatási rendeleteket és a legnagyobb nyugalommal hagyták nőni a kellemetlen restanciát.

Beliczay az alábbi beadványban súlyos vádat emel elődjéi ellen, amelyre csak a legszigorúbb vizsgálat lehet méltó válasz.

Rá kell még mutatni *Beliczay* beadványában arra a korszerű feljegyzésre, hogy a nagyobb részt román járás élére román szolgabírókat kíván, illetőleg olyan embert, aki saját nyelvén beszélhet a néppel.

Beliczay beadványa a következőket mondja:

281—1919. Élesdi járás főszolgabírája.

Alispán Ur!

1537—1919 számú rendeletére utalással jelentem, hogy a főszolgabírói hivatal feltár szerinti átadását *Hollóssy Gyula* törvényhatósági bizottsági tag foglalta át. Az átvevő elismerem, azonban *Alispán ur* intéz-

kedését kérve — hiányként bejelentem, hogy a bizalmas iratokhoz nem férhettem, mert az azokat tartalmazó szekrény kulcsát, valamint egy könyvzsekrény kulcsát — állítólag *Besán Kornél* tb. főszolgabíró elvitte.

Bejelentem továbbá, hogy ebben a hivatalban

három hónap óta nem dolgoztak; a legsürgősebb természetű ügyiratok is elintézetlenül heverték —

és az elmúlt három év alatt *Mariay* főszolgabíró katonáskodása és betegsége miatt és egyéb okokból rendes munka nem folyt. Oly nagy hátrálékkal állok szemben, hogy a rendelkezésekre álló munkaerővel a hivatali rendben vezetni nem lehet.

A „román imperium” leforgatta a járás közigazgatási rendjét és megbontotta annak jogrendjét; becsületes jegyzőket és más előjáróságokat elfűzött, úgy, hogy

még mindig hét körjegyzőség nélküli törvényesen megválasztott jegyzőjét.

A zülalt közigazgatási élet rendbeszedéséhez feltétlenül szükséges volna, hogy az egész járást személyesen bejárjam, még pedig a legsürgősebben. Már pedig magában a hivatalban annyi és oly természetű teendő van, hogy azt a mellém beosztott — bár nagyon szorgalmas — szolgabíró kellő gyakorlat és román nyelvismeret híján el nem végezheti. Kérem azért *Alispán ur*at, hogy az élesdi második szolgabírói állásra arra alkalmas és a kihágási bíráskodásra is felkészített olyan embert méltóztassék sürgősen helyettesíteni, aki románul is beszél.

Kicsempészik a zsirt és szalonnát.

Még közepén vagyunk a télnek s a disznóölés szezonja nem ért véget, mégis úgy Nagyváradon, mint a megye szegényebb lakosainál már nagyon is érezhető a zsirhiány. A hatóságnak pedig biztos adatai vannak, hogy az utolsó öt évben soha nem ölték le annyi sertést nemcsak Nagyváradon, de főként Biharmegyében, mint ezen a télen.

Eddig azt hittük, hogy Nagyváradon azért kevés a zsir, mert a közéleti hivatal takarékoskodás, mint az előző években s már most gyűjti a zsirt, hogy a nyári hónapokban, mikor azoknak is kiürül a zsiros bődönük, akik sertéseket öltek, legyen a városnak zsirkészlete a közönség ellátására.

Most azonban nem gyűjti a város a zsirt, mert még az egész készlet kiürülése mellett sem tudja a közönséget ellátni.

Továbbá más évben a vidékről is hoztak be nagy mennyiségben zsirt és szalonnát. Ez által is sokan jutottak zsirhoz s így megkönnyítették Nagyvárad zsirellátását.

Beavatott helyről közlik velünk, hogy a mai zsirszükséget jó részben az okozza, hogy csekély mérvben Nagyváradról, de annál nagyobb tömegben kicsempészik ki a zsirt szalonnát Biharmegye egyes községeiből.

Már a falusi emberek is kezdenek bejönni az „üzletbe” s igyekeznek kibasz-

nálni az eddig előttük ismeretlen „konjunkturákat.” Tisztában vannak azzal, hogy ma már többet lehet keresni a kicsempészéssel, mintha eladó portékájukon nyitva igyekeznek tudni.

Jól tudják a vidéken, hogy a fővárosban milyen keresett élelmicikk a zsir és a szalonna s hogy nincs az a pénz, amit meg nem adnak különösen a kitűnő házi zsirért és szalonnáért.

Igen sok falusi ember éppen azért nem hozta be kövér sertéseit eladás végett Nagyváradra, még a mai magas árak dacára sem, hanem lelte, hogy a zsirt és szalonnát tiszteres áron értékesítse.

Vasuton, postán nem lehet küldeni, ezért gyafurt módját találták ki a kicsempészésnek.

Falusi szektéken, a szabad forgalom tárgyát bépező termékek, zöldségtermékeket szállítanak, de az áruk között és azok alá eldugva kicsempészik az oldalszalonnákat és a zsirt ki a megyéből Kőbányára, ahol már várják az üzletlesek, akik azután drága pénzben megvásárolják a kicsempészett zsirt és szalonnát, hogy azután még magasabb áron tudjanak azokon. Kőbányán 60—80 korona egy kiló kicsempészett zsir.

A kicsempészés egy másik módja, hogy bár kisebb mennyiségben, részben vasuton, részben gyalog, hátizsákban kicsempészik egyesek Kőbányára a zsirt és szalonnát.

A Biharmegyéből ilyen uton kicsempészett zsir és szalonna túlnyomó részben

azután Bécsbe kerül a már civilizáltabb csempészek útján, mert tudvalevőleg Bécsben még hatványozottabb értékű árukkal cserélik be a kicsempészett élelmiszereket.

Bécsben ugyanis pl. 10 kiló zsirért, vagy szalonnáért csak éppen palotát nem lehet kapni, de egy öltönyre való olyan szövetet lehet kapni, amelynek méterét nálunk 500 koronáért sem tudjuk megvásárolni.

Ilyen csempész uton nagyon sok zsiradék vándorol ki Biharmegyéből a mi óriási bátrányukra, mert megnehezíti a lakosság élelmészének zavartalanosságát.

A hatóságnak volna a feladata, hogy meggátolja a zsirneműk és különösen a szalonna kicsempészését, mert tudvalevő dolog, hogy a mezeti munkásoknak mindig, de különösen az aratás idején egyik lőtáplálékuk a szalonna, nem is szólva arról, hogy Nagyvárad közéleti élelmészének is egyik legfontosabb cikke a zsir, vagy a szalonna, amelylyel a zsirhiány pótolható.

A „TISZÁNTÚL.”

A Krisztusi igazságokért állandó harcban állottunk ezzel a lappal a fórumon és a támadások légióját vertük vissza nap mint nap. A kemény küzdelem fogalmát követésolta a *Tiszántúl* nevet, hatalmas és lelkes tábort vont a vár köré s zászlajára sohasem trócsesent egyetlen csöpp sár sem. Tisztán és büszkén kerülünk ki a forradalomból, amely iszonyúan megrázta az egész társadalmi rendet.

Egy pillanatig sem kételkedtünk abban, hogy a keresztény erő és öntudat megerősödve kerül ki ebből a nagy átalakulásból. Szó nélkül, végtelen türelemmel és rendíthetetlen hittel éltük át a krízist, mosolyogva néztük, hogy ellenteleink miképpen rakják föl a fejükre az emlékoszlopot s mikor viruló egészséggel örvendünk, sokszor elsírták felettünk a rekvizitumot.

Amilyen türelemmel viseltük ezeket a támadásokat, éppen olyan türelemmel és bekezdéssel emeljük most fel a szavunkat az új világrendben. Ha egy-egy pillért le is törték rólunk, a krisztusi igazságokat nem sebezhetette meg a forradalom sem, mert a forradalom is a mi igazságainkon épül fel és soha semmiféle társadalom nem szakíthatja ki magát a keresztény morál légtéréből.

Erre a morálra állva, teljes bizalommal nézünk a jövő elé. Nem aggaszt bennünket egy percre sem az a távolság, amely állítólag elválaszt bennünket a mai rendtől. Nem ragadtatjuk el magunkat a pillanatnyi hévtől, lépésünk meggondolt és határozott. Szavunk és kritikánk sűrűn fog felhangzani a közéletben, de soha biztosabb és bátrabb nem lesz a tollunk, mint a jelen forró napjaiban, amikor az építő és hívő emberek szomjuhozak a jogos és igazságos kritikát.

Ott pedig, ahol építeni és alkotni kell, ott lesz a mi erős karunk és megdöntjük fog állani az egész öntudatos keresztény társadalom.

A „Tiszántúl” szerkesztősége.

A Székely Nemzeti Tanács visszautasítja Pogány kormánybiztos vádjait.

Budapest, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) A Székely Nemzeti Tanács ma tartotta igazgatósági ülését, amelyen a következő nyilatkozat közlését határozták el:

Pogány József kormánybiztosnak a Katonatanács pénteki ülésén a székelyekre tett megjegyzéseire szükségesnek tartjuk annak megállapítását, hogy a Székely Nemzeti Tanács a székely népnek jogosult és intézményes képviselője, mely minden fontosabb akciójáról a kormányt tájékoztatja, közte és a kormány között teljes egyetértés forog fenn. Ezért a Székely Nemzeti Tanács meg van győződve arról, hogy Pogány kormánybiztosnak az alszékelyek ellenforradalmi

törekvéseiről tett megjegyzései nem reá vonatkoznak.

Ami a székely katonákat illeti, a Székely Nemzeti Tanács kijelenti, hogy ez a katonaság a magyar népköztársaság katonasága. Megállapítja, hogy a székely hadosztály csapatai részben a salgótarjáni, részben a román fronton állanak.

Pogány kormánybiztosnak azon állítását, hogy a székely csapatok Szatmárnémetiben és környékén garázdálkodnak, — megcáfolja az a baráti egyetértés, amely a székely dandár és a szatmárnémeti kormánybiztos között jelenleg is fennáll.

Békekonferencia döntéséig nem lesznek választások

Hock János a békekonferencián való részvételről.

Budapest, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt Berinkey miniszterelnöknel megjelent Hock János a Nemzeti Tanács elnöke és vele a napi politikai eseményekről tárgyalt. Ismertette az új Károlyi párt programját a radikális és szocialista pártokkal való kooperációra vonatkozólag.

A képviselőválasztásokról Hock János a következő nyilatkozatot tette:

A választások megtartása nagy nehézséggel jár, mert az ország kétfelét megosztva tartják. Ha ott nem tudunk választani, akkor az antant joggal mondhatja, hogy kisebbségben vagyunk az országban, ha pedig a megszállt területeken is választunk, akkor katonai erő támogatásával a nemzetiségek kerülhetnek többségbe; ennek nem tehetjük ki az országot, mert akkor törvény útján szentesítjük az ország felbontását. Addig tehát, míg a békekonferencia a területi kérdésekben nem határoz választásokról szó sem lehet.

A békekonferencián való részvételről Hock János ezeket mondta:

— Arról volt szó, hogy egy bizottság megy Angliába, amelyet én vezettem volna, én azonban nem vállalhatom a felelősséget. Egyelőre az egész dolog tárgytalan, mert az antant elzárkózik minden olyan államtól, amellyel hadban állott.

Jánossy Gyula meleg szavakban köszönte meg a bizalmat és az együttműködésre tett ígéretet, de kifejtette, hogy a legzigorúbb köteleesség eljött és fedhetetlenséget követel meg a rendőrség tisztviselőitől.

A detektivek nevében Dienes István, az őrszemélyzet nevében pedig Nagy Károly őrmester 130 dot üdvözlő beszédet, a díjnokok költőjét pedig Fodor Istváné vezette.

Jánossy Gyula az elhangzottakra kijelentette, hogy a néppel való érintkezésnél el kell teljesen tűnni az orszákoságnak és úgy a hivatalban mint az őrhelyen a legnagyobb előzékenységet kell tanúsítani a védelem és felvilágosítás körében.

A délelőtti folyamán Lukács Ödön pilgármester helyettes, Eleméry Ferenc tanácsos, Friedländer Sándor főispán titkár gratuláltak a kinevezés alkalmából.

Jánossy Gyula délután egy órakor tette le hivatali esküjét Rimler Károly polgármester előtt.

A nemzetőrség új parancsnoka. A Tiszántúl már régebben megírta, hogy Birtha a ezredes, a nemzetőrség parancsnoka, megválik állásától és Seregélyesre megy. Fényes László kormánybiztos tagja Birtha alezredes a szegedi nemzetőr körös parancsnokává nevezte ki és Birtha ezt az állást ma el is foglalja. Uő fia Halász Sándor százados lett, aki rendkívüli agilitással és rátermettségével felülmúlja külföldön fogja vezetni a biharmegyei nemzetőrség ügyeit.

Dr Frankó József fogorvos halála.

Nagyvárad orvosi karának egyik közbecsülésben állott tagja: dr. Frankó József fogorvos élete 59. évében elhunyt.

Dr. Frankó József egyetemes orvostudor évtizedekkel ezelőtt mint fogorvos kezdte meg működését Nagyváradon, mikor még riika volt a fogorvos a nagyobb városokban is; Nagyváradon rajta kívül Giraud Vilmos folytatótt még fogorvosi működést.

Az új fogorvos alapos szakképzettségével csakhamar nagyon keresett lett a legelőkelőbb helybeli és vidéki családok vették igénybe segítségét.

Dr. Frankó József az utóbbi időben állandóan betegeskedett s legutóbb már csak a régi ismerős családok tagjainak kezelését vállalta el.

Elhunytát neje Szabady Elvira és egyetlen fia, dr. Frankó A. Zeus belügyminiszteri segédtitkár gyászolják.

Az elhunyt temetése ma, 12 én délelőtt 11 órakor lesz a r. kath. egyház szertartásai szerint a Szechenyi tér 1. szám alatt levő Rimanóczy féle házból.

Az orvosi kar tagjai testületileg vesznek részt elhunyt derék kollegájuk temetésén.

HIREK

A „TISZÁNTÚL“ OLVASÓIHOZI

A „Tiszántúl“ vezetését a mai napon átvettem.

Célom az olvasó közönségnek egy keresztény irányu. jól szerkesztett ujságot nyújtani, mely a keresztény társadalmat felekezeti különbség nélkül tömörítse, érdekei és jogai megvédésében támogassa és segítse. A mai viszonyok nem alkalmasak hosszú program adására, de bízom a Tiszántúl olvasó közönségének szives támogatásában, hogy valamint a múltban szeretettel figyelt a lap fejlődését, úgy a jövőben sem fogja érdeklődését és támogatását tőle megvonni.

Dr. Kugler József.

* A nagyváradai Katholikus Kör igazgató választmánya ma, szerdán este 6 órakor gyűlést tart.

* A Szigligeti Társaság ülése. A Szigligeti Társaság irodalmi egyesület választmánya tegnap délután a városházán ülést tartott dr. Adorján Ármint elnökletével. Ezen a legközelebb megtartandó tisztújítás kérdésével foglalkoztak. Az egyesület vezetésében ugyanis helyet akarnak adni a fiatal generáció tagjainak. A választmány kiküldött kabeleiből négy tagot: Nosz Gusztávot, dr. Adorján Ármint, Kozáry Gyulát és Bodnar Jánost, hogy a fiatal írók és hírlapírók által kiküldendő szűrtén négy taggal készítsék elő a tisztújítást. A választmány abban állapodott meg, hogy az egyesület vezetését felerészben a régi tagokból, fele részben pedig az ifjú generációból jelöljék.

* A kamara teljes ülése. A nagyváradai keréskedelmi és iparkamara ma, szerdán, február 12 én délután fél 3 órakor teljes ülést tart.

Az új főkapitány ünneplése.

Jánossy Gyula, Nagyvárad város újonnan kinevezett rendőrfőkapitánya tegnap reggel foglalta el hivatalát. A kinevezés, mint tegnap megírtuk, minden körben a legteljesebb megelégedést és igaz, szinte örömet kellett. A közönség és a rendőrség egész szervezete, akik közelebről vagy távolról is ismerik az új főkapitány munkakomolyágát, objektivitását, nagy emberszeretetét és a forradalomban kipróbált liberalizmusát, a legnagyobb megnyugvással fogadta Jánossy megbízását, mert tudja mindenki, hogy jobb és megbízhatóbb kezekbe nem kerülhetett a közbiztonság vezetése.

Ennek a megnyugvásnak és örömnak adtak kifejezést a tegnapi nap folyamán azok, akik tiszteltek a főkapitány előtt. — Először a rendőrtisztviselők jelenek meg Jánossy Gyula előtt és Bartha Béla kapitány üdvözölte az új főkapitányt.

— Tíz éves együttműködésünk miatt — mondotta — megtanultuk szeretni és becsülni főkapitány urat, aki minienkor mintaképünk volt munkabírási becsületesség és jószág tekintetében. Az a kollegiális szellem, amely közöttünk kialakult, jórésben főkapitány urnak köszönhető és mi csak azt kérjük, hogy ez a szellem továbbra is fennmaradjon. Igyérjük, hogy megfeszített erővel segítjük munkájában és a rendőrség fejlesztésére és mindnyájunk jólétére irányuló törekvéseit a legmelegebben támogatni fogjuk.

* A zenekar utánozó művész a Népszövetségi moziban. Akik tegnap a Kath. Kör vetítő esélye után meghallgatták a zenekar utánozó művészt, mind a legnagyobb csodálkozással beszélnek erről a sajátosságos tehetségről. Aki nem látja és nem hallja, el sem hiszi, hogy egy ember egy egész zenekart utánozni képes. Még egy meglepetés érte a közönséget; aki úgy hirdette magát, mint Guidó Vargiadis, az tulajdonképpen Varga Gyula a becsületes nevén; idegen nyelven azért kellett hirdetni első felvételét, mert a magyar közönség átlaga azt hiszi, hogy a rendkívüli tehetségek csak külföldön teremnek. Nos hát Varga Gyula a magyar Alföld fia, Kecskemét mellett született, Oroszországban 3 évig volt hadifogoly és ott is körkedveltségre tett szert csodálatos művészetével. Semmiféle zenét soha nem tanult, csak pompás zenei érzése van. Egyformán utánoz katonazenekart és cigányzenekart, nem kell hozzá semmi más, csak botja és egy asztal. Indulókat, orosz és francia táncdarabokat ad elő, aztán letekeri a botját, úgy tesz, mintha hegedűt és vonó volna a két kezében és pusztán szájával tökéletesen utánozza a hegedűt, még pedig, ha tetszik szordinóval is. Az érdekes művész holnap ismét fellép, még pedig a Népszövetségi mozi mindkét előadásán, szünet közben. A Népszövetségi moziban egyébként a rendkívül érdekes: *A hegyek ura* című bájos tündérajáték van műsoron, melyet Wegener Pál, a németek legkiválóbb filmszínésze írt, rendezett és ő maga játssza a címszerepet is. A ragyogó technikával kiállított 5 felvonásos tündérajáték bizonyosan nagy érdeklődést fog kelteni. Tekintettel Varga Gyula felléptére, az első előadás d. u. 4 órákor, a második egynegyed hétkor kezdődik. Zsölyékre jegyek előre megvásárolhatók a Tiszántúli kiadóhivatalában. Jegyenként a vendégszereplésre tekintettel, a felügyeleti járulékon felül 10 fillér külön adományt kér a rendezőség.

* Városi kórházi gyógyszerész felállítására. Dr. Renner Márton oklevelés gyógyszerész beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy a csapatórban levő helyi gyógyszerészt vegye át a város, mivel arra a katonaságnak már nem lesz ugyanis szüksége és szervezze át városi kórházi gyógyszerésztárrá a felállítandó városi kórházi gyógyszerészfélségletének felállítására. A városi kórházi gyógyszerész nagy megtakarítást hozna a városnak. Kéri, hogy az átszervezéssel, mely később kerülne és a vezetéssel őt bizza meg a város.

* A Néptanács első gyűlésének előkészítése. Nagyvárad város Néptanácsát a napokban nevezi ki dr. Katz Béla főispán-kormánybiztos. A Néptanács első gyűlését rövid időn belül megtartja, amelyre egész sereg fontos kérdés kerül. A többek között az alkalommal határoznak Gerő Ármán főkapitány, valamint több városi alkalmazott nyugdíjazása felett.

* Pálinkát kérnek a Királyhágón örökös katonák. A nagyváradi 123 tábori tüzérezred parancsnoksága a legénység nevében a honvédelmi miniszterre a városi tanácsához, hogy a város saját üzemében levő szeszüzeméből egy hordó pálinkát juttasson a demarkációs vonalon, a Királyhágó ormán 15 fős hidegben harcoló katonák részére. A város bizonyára készségesen teljesíti az értékű küzdő derék katonák kérését.

Ebertet a német birodalom elnökévé választották.

A weimari nemzetgyűlési választás eredménye.

Budapest, február 11. (Saját tudósítónktól.) Weimarból jelentik: A nemzetgyűlés Ebertet háromszázhetvenkilenc szavazat közül kétszázhetvenhét szavazattal birodalmi elnökévé választotta meg. Ötvenegyen tartózkodtak a szavazástól, Posadovszky negyvenkilenc szavazatot kapott.

Ebert kijelentette, hogy az elnökséget elfogadta.

A Németországgal megújítandó fegyverszünet feltételei.

Budapest, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda szikratávirata a budapesti rádió állomás utján:

A szövetségesek legfőbb haditanácsának legutóbbi ülésén jelenvolt tanácsstagjainak többsége azon a véleményen volt, hogy Németországgal csak abban az esetben kell megújítani a fegyverszünetet, ha a Rajna balpartját továbbra is katonai megszállás alatt tartják és még a jobb parton is katonai vonalát létesítenek. Azt is követelték,

hogy a nyugati határon levő német katonai erőket rombolják le és hajtsák végre a német hadsereg teljes demobilizálását, úgy hogy Németország legfőbb csak huszonöt hadosztályt tartson fegyverben.

Wilson, hír szerint, e feltételek elfogadásában látja a próbáját a német nép őszinte békekívánásának. Ha Németország ezeket a feltételeket elfogadja, a megújított fegyverszünet az előzetes béke alapjának tekintendő.

Vyx alezredes újabb átirata.

A csehekkel való gazdasági összeköttetés felvételét ajánlja.

Budapest, február 11. (Saját tudósítónktól.) Vyx alezredes, a szövetségesek katonai bizottságának vezetője ma átiratot intézett a magyar fegyverszüneti bizottsághoz, amelyben azt ajánlja, hogy a magyar kormány vegye föl újra a gazdasági összeköttetést a cseh-szlovák állammal.

A magyar kormány megbízásából a fegyverszüneti bizottság az átiratra adott válaszában újból nyomatékosan és ismételt hangozta, hogy ezen gazdasági összeköttetés csak a kényszer helyzetből keletkezik és jogfeladást semmi este sem jelent.

* A szabadegyetem mai estélyén dr. Kecz Kálmán elnökőrádi vezető főorvos a háború kiváltotta elme megbetegedésekről fog előadást tartani. Az előadás a Katholikus Körben délután 6 órákor kezdődik.

* A megszállott területeken levő egyetemek és jogakadémiák kedvezményes vizsgázása. A közoktatásügyi miniszter megígérte, hogy azok a hallgatók, akik a megszállás miatt az illetékes iskolán nem vizsgázhatnak, alap- és államvizsgáikat bármely meg nem szállott területen levő hazai jogakadémián, illetve egyetemen letehetik, a folytatólagos szigorlatokra az egyetemeken jelentkezhetnek, tanulmányais folytatása véget 1919. március 10. 12 óráig tartó vizsga idejénélkül beiratkozhatnak és más intézkedésekkel feléveik alapján kellő igazolás mellett végvizsgájukat nyerhetnek.

* Klagenfurt Német-Ausztriához akar tartozni. Klagenfurtból jelentik: Egy amerikai bizottság, amely néhány nap óta itt tartózkodik, hogy a viszonyokat az amerikai kormány megbízásból a helyszínen tanulmányozza, a lakosság között népszavazást rendezett arról, hogy hova kíván tartozni, Német-Ausztriához-e, vagy pedig a délszlávokhoz. A szavazás eredménye ez: leadtak 40288 szavazatot, ebből 40005 szavazat Német-Ausztria mellett szavazott, csak 283 kívánta a délszlávokkal való egyesülést.

* Jövőhagyott közgyűlési határozat. A belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy dr. Déri István ügyész állásának ügyvézi állásba átszervezésére vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyta.

* Csökkentek a tényleges tiszték számai. A hadsereg apaszításának elrendelése ekerülhetetlenül maga után vonja a tényleges tiszték létszámának csökkentését. A hadügyminiszter úgy rendelkezett, hogy mindazon katonák megélhetése a tiszti illetmények nélkül is biztosítva van, vállalnak meg a tiszti pályától. E célból a Rendületi Közlöny 10 számában közzétett rendelkezéssel meghagyja, hogy minden tényleges állományú havidíjas február végéig jelentse be, mekkora biztosítás, vagy életjáradék, illetve egyéb jövdelem áll rendelkezésére. A hadügyminisztérium minden esetben méltányosan bírálja el a helyzetet. Azokat, akik a kért adókat nem pontosan jelentik be, figyelmezteti a hadügyminiszter, hogy emiatt súlyos anyagi kárt fognak szenvedni. Akik maguk beláják, hogy vagyonukból vagy nyugdíjukból megélik, minden vagyoni állapot bejelentése nélkül kármentik nyugdíjazásukat.

* Tőzsde. A mai jegyzések a következők: Osztrák Hitel 683-696 Magyar Hitel 982-997, 4 száz éves koronajáradék 86 75-88 75, J. Izaloz 503-493 Leszámitoló 629-60, F. Bank 813-822 Hazai bank 497-503, Roma 933-945 Álamvasár 996-1010, Kere kedelmi bank 4465-4485 Hazai Takarékos 17900-17950 Concordia 645-650 A talános kőszén 1990-1995 Uriányi 864-886 Ganz 3030-, Adria 1750-1760, Atlantica 1270-1280, Levante 1145-1155, Nasici 2915-, Kozuti 616-624.

A Ref. Leányegylet összes tagjait az elnökség ez uo. hívja meg ma délután 4 órá a Jakab Minály utcai tanítónőképzőbe értekezletre.

*** A kereseti és fegyveradó lajstromot közszemlére teszik.** Nagyváradi város adónivataira részéről ezennel értesitem az adózókat, hogy az I. ker. Olasz városrésze vonatkozó 1918. évi I. és II. oszt. kereseti adó és 1918-19. évi fegyveradó kivételi lajstrom a városi adóhivatal 23. szobájában folyó évi február 14-22 ig bezárólag közszemlére ki lesz téve, azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti és eselleges felszólamlását a magyar pénzügy igazgatóságnál írásban beadhatja. *Juricskay*, pénz- és adóügyi tanácsos.

*** Lakatosok gyűlése.** Felkérem a testület lakatos iparosait, hogy folyó hó 12-én, azaz szerdán délután 3 órakor az ipartestület helyiségében teljes számban okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

*** Hentes és mészáros iparosok gyűlése.** Felkérem az ipartestület összes hentes, mészáros és borjувágó iparosait, hogy folyó hó 12-én, azaz szerdán délután 5 órakor az ipartestület helyiségében rendkívüli fontos ügyben okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel Holdy Sándor iparos tanácsosok.

*** Kinevezések a postán.** A kereskedelemügyi miniszter *Bénius* József főszámtanácsost számvédelési igazgatóvá, *Kertész* Dávid, *Daday* József és *Kosztá* István számtanácsosokat főszámtanácsosokká, *Goldburg* Ferenc és *Juricskay* Béla számvizsgálókat számtanácsosokká nevezte ki.

*** Temetés.** Tegnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe Kopóchy Endre nyugalmazott városi számtiszt temetése. A temetésen megjelent Rimler Károly polgármester és *Juricskay* Barna tanácsos élén az egész városi tisztihar, valamint az elhunyt barátai és tisztelői. A temetési szertartást Imrik Zoltán c. kanonok segédlettel végezte. Azután a koszorúkkal borított díszes koporsót feltették a négyesfogatu üvegdiszhalottas kocsiira és impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

*** Értesítés.** A Tiszántúli Méhészegylet 1919. évi február hó 13-án, csütörtökön délután 5 órakor Nagyváradon a Kátholikus Kör helyiségében választmányi ülést tart.

Tárgysorozat: Folyó ügyek. Előterjesztések. Az ülésre a választmányi tagjai, az érdeklődő egyesületi tagok és a sajtó képviselői tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1919. február hó 10-én. Az elnökség.

*** Halálozás.** Nemes Csicsay Imre, volt 48-as honvéd, birtokos, élete 91 ik évében, a halotti szentségekkel eláta, rövid szenvedés után nemes lelkét visszaad a Teremtőnek. Temetése február 2-án ment végbe Bakonyban, Györmegyében. Az elhunytban ugy Csicsay Alajos mezőbikácsi pl. bános, mint Nagyváradon és Ungvárt lakó testvérei vel együtt édes atyjukat gyászolják, ezeken kívül több unokája is.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

*** Az egyhuzamos tanítás érdekében.** Felkérem Nagyvárad város területén minden jellegű elemi iskolánál működő tanítókat és tanítónőket, hogy folyó hó 13-án, csütörtökön délelőtt 11 órakor az egyhuzamos tanítás tárgyában tartandó értekezleten a város háza nagytermében megjelenni sziveskedjenek. Az értekezleten ugy a szülők, mint az érdeklődők szivesen láttatnak. Vasady Lajos, állami tanfelügyelő.

*** Helyettesítés.** Réz Bertalan tb. rendőrkapitány már huzamosabb idő óta beteg s nem láthatja el ügyosztályát. A tanács Réz Bertalan tb. kapitány betegsége idejére *Zilahy* Gusztáv tb. rendőrkapitányt rendelte ki a közegészségügyi ügyosztály rendőri teendőinek ellátására.

*** Agyonszúrták a nyílt utcán.** Grünstein Béla asztalossegéd hétfőn este tíz óra tájban a Teleky-utcán hazafelé tartott. Egészen a Zsigmondovits gyógyszerházig, a Vitéz utcáig nem találkozott senkivel, ott azonban szembe jött vele egy háromtagú részeg társaság. A berugott emberek minden ok nélkül belekötöttek Grünstein Bélába és az egyik rövid szóváltás után egy hosszú késel a bordái közé szúrt. A kés hegye a bordák közt a szívbe furdolt és életveszélyes sebet ejtett. A részegek aztán elhűntek. Grünsteint beszállították a kórházba, ahol rögtön megoperálták. Felgyógyulásához azonban nincs semmi remény. A rendőrség azonnai megindította a nyomozást, le is tartóztatott három gárádalkodó részeg embert, akik hétfőn este 10 óra tájban a Teleky-utcán sok ablakot betörték és a járókelőket inzultálták, de eddig még semmi bizonyíték nincs arra nézve, hogy a gyilkosságot ők hajtották végre. A három becsukott ember *László* Minály, *Burcán* János és *Genci* János. A vizsgálat tovább folyik.

*** Kinevezés.** A földművelésügyi miniszter a nagyváradi kulturmérnöki hivatal főnökét, *Szeszich* Elek főmérnököt műszaki tanácsossá nevezte ki. Az osztályon örömet keltett kinevezés alkalmával meleg ünnepelésben részesítette őt hivatalának egész személyzete.

*** Belényesi ifju munkások a főispánnál.** Belényesben megalakult az ifju munkások szervezete. A fiatal munkások mindjárt akcióba is léptek és küldöttséget menesztettek dr. Katz Béla kormánybiztos főispánhoz. A deputáció arra kérte a kormánybiztos, hogy a belényesi iparostanoniskolában szüntesse meg a vasárnapi oktatást, mint ahogy Nagyváradon már meg is szűnt. A főispán a kérelmet a Munkástanács elé terjeszti.

*** Cipészipari szövetség.** A kereskedelmi és iparkamara a cipész és csizmadiaipari szövetséget tagjait értesíti, hogy f. hó 16-án d. u. 3 órakor az Iparkamara helyiségében taggyűlés lesz, melyre minden eddig hezitáló tagot azzal hív meg, hogy egyben mindenki hozza magával a havi alkalmi összeget.

*** A világ legpechesebb embere.** Gyapjas Károly rendőr a nagyhidnál teljesített hétfőn délután szolgálatot. Amint a posztján állt, észrevette, hogy egy fiatal ember sötét gondolatokkal forgolódik a hid karfájánál. Figyelte és egészen közel ment hozzá. A fiatal ember egyszer csak nagy lendülettel neki ugrott a karfának, hogy bedobja magát a Körös jégtáblás hullámaiba. Gyapjas azonban galléron ragadta az öngyilkosjelöltet és bevitte a rendőrségre. Itt kiderült, hogy *Girba* László cipészsegéd az illető és a világ „legpechesebb” embere. Kétszer nősült, de mind a két felesége elhagyta. Ezért akart meghalni.

— Ejnye, ejnye! — mondta Bartha kapitány, — hát érdemes egy embernek egy asszonyért meghalni?

Girba Lászlót ez a kérdés magához térítette.

— Igaza van kapitány ur. *Egyért* nem érdemes, de kettőért talán igen.

Azzal hátra fordult és szívére ölelte Gyapjas Károlyt, aki visszarántotta őt a halál torkából. Még rummal is megkínálta, de a rendőr a szesztilalomra hivatkozva, szerényen elhárította ezt a megfizetést. *Girba* zsebre vette a rumos üveget és elment új életet kezdeni.

*** Eljegyzés.** *Iványi* Erzsike és *Csöde* László jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett!)

*** Átfagyott a Körös.** Azok doomban és jannárban egészen enyhe, tavaszi időnk volt, annyira, hogy a kora tavaszi fák már rágyet hánytak, február ugyancsak kemény téli időnk hozott. Ezuttal is bebizonyult a régi közmondás, hogy a farkas nem eszi meg a telet. Pár nap óta dermesztő hideg időnk van. Különösen az éjelek dermesztők s a hideget még kellemetlenebbé teszi az átható csipős szél. Tegnap éjje 12 fok volt a hideg s nemcsak a posolyákra vonta be jégkéreggel, hanem a városháza mellett keresztül fagyott egész szélességében a Körös. A Bunyitay-ligetben pár nap óta vígan korcsolyának Halifax hívei. Csak ne tartson soká ez a kemény hideg, mert a szegényebb községekben nincs elég fűzelője.

APOLLÓ mozgó- színház	13-án
	Kárván Péter
Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Göög rabszolga.
Csütöök: Ördög.
Péntek: Válás után.
Szombat d. u. Ezred apja.
Szombat este: Párta (békéltetés).
Vasárnap d. u. Zsuzsi.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő.

Az „Ördög” öt holnap ismétlik meg a multkori előadás szereplőivel. A címszereplő ezuttal is Harsányi Miklós lesz.

Válás után. Tóth Elekkel a főszerepben pénteken kerül színre Bisson nagykerü végtelenül szellemes vígjátéka. Tóth Elek páratlanul mulatságos alakításával az egész közönséget felvidítja és hangos kacagást vált ki állandóan a közönség minden rétegétől. De csatkozódnak vele a művészek Tóthné, G. Polgár, Körössi Juci, Stoll, Madas és Várdi Lajos is.

Délutáni előadások. Szombat délutánra tűzte ki a színház az Ezred apja című mulattató énekes vígjátékot Sol Bélával a címszerepben, míg vasárnap délután E. Kovács Mariaka művészasszony felléptet vel a „Zsuzsi” című kedves parasztvígjátékat.

Jótekonycélú előadás a Rokkant Szövetség javára. A hadirokkantak, hadiözüveggyek és hadiárvaik országos szövetségének nagyváradi és biharmegyei fiókja folyó hó 15-én, szombaton, este 7 órai kezdettel, felemelt helyarakkal jótekonycélú előadást rendez a Szigeti színházban, a szövetségi segélyalap növelése céljából. A jótekonycélú estélyen színre kerül Lehár Ferenc bájos zenéjű és már is közkedveltő vált legujabb operettje: A pacsrta, Aggházy Melindával a címszerepben. Az előadás megkezdése előtt a gyászdrapériával bevont színpadon Hubert István, a szövetség nagyváradi fiókjának főtitkára nagyobb szabásu beszédben fogja ismertetni a Szövetség és a rokkantak, hadiözüveggyek és hadiárvaik szervezésének célját. Az előadás első és második felvonás közötti szünetében F. Gazdy Aranka alkalmi verset fog elszavalni. Az előadás iránt máris városszerte nagy az érdeklődés. Jegyek szombat reggelig kaphatók a szövetség főtitkáránál (Városháza II. em. 29. sz. ajtó), a Szövetség helyiségében (Várban) és a színházi pénztárnál.

Pacsirta. A t. bérlők szombatra szóló jegyeit a pénztár csak ma délig tarthatja fenn. A biharmegyei és nagyváradai hadi rokkantak, hadilárvák és hadiözvegyek javára megtartandó előadás iránt élénk érdeklődés mutatkozik.

MEGNYILT

A NŐI ÉS GYERMEKDIVATÁRUHÁZ
Nagy Sándor utca 1. sz. a.

Női himzett effon ingek 75 koronától, női kesztyűk 38 koronától, gyermek harisnyák minden nagyságban 12 koronától kezdve

Tisztelettel
Klein Sándor

MOZI.

Ohnet regény az Apollóban. A Vasgyáros irójának egyik érdekes, jellemzetesen ohneti romantikus regénye, ama neve etes Karwan Péter különös története került a filmre. A paraszti rendből gazdag és előkelő urrá lett ügyvédé, akinek ö. feladása hoz közel két egymástól elszakadt családot. A film remekül sikerült a első rangú bécsi színészek között Max Brod, Hobling Margo, Lind vállalták a darab pompás szerepeit és alakításuk kétségkívül művészi szentecse. A regényes filmet ma hozza színre az Apolló.

Főszerkesztő: **DR. KUGLER JÓZSEF.** Felelős szerkesztő: **HILF LÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Nyíltér

Dr. STOLCZ GYULA
fogorvos, rendelését megkezdte ideiglenesen
Nagyplac és Reáliskola-u. sarok.

LŐRINCZ ARTHUR
FÜTŐMÉRNÖK

Központi fűtés- és vízvezeték-berendezési vállalata
Nagyvárad, Uri-utca 5

TELEFON: 15-96.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó Kálmán fiam előjáróinak, kollégáinak és barátainak, akik elhunytam felett érzett mélységes bánatomban résztvevő szívvvel osztozkodtak, ezúton mondom hála-köszönetet.

Özv. REKE VILMOSNÉ
Halász Mária.

URANIA
mozgó-
színház

13-én
Pénzhatalmak harca

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

VIGADÓ
mozgó-
színház

13-án
Halál ő felsége

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

ALTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napjában egyszer indul csak maínap reggel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a túlszolgált vonatról és még az nap vissza is térjessen, Vándoról a fürdőig, autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befizető automobilok hó 12-től kezdve, reggelként 8 óra kor indul a Fekete Sas előtti állomásról és az utasok számához mérten két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 korona!
Fürdőbérlo.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság

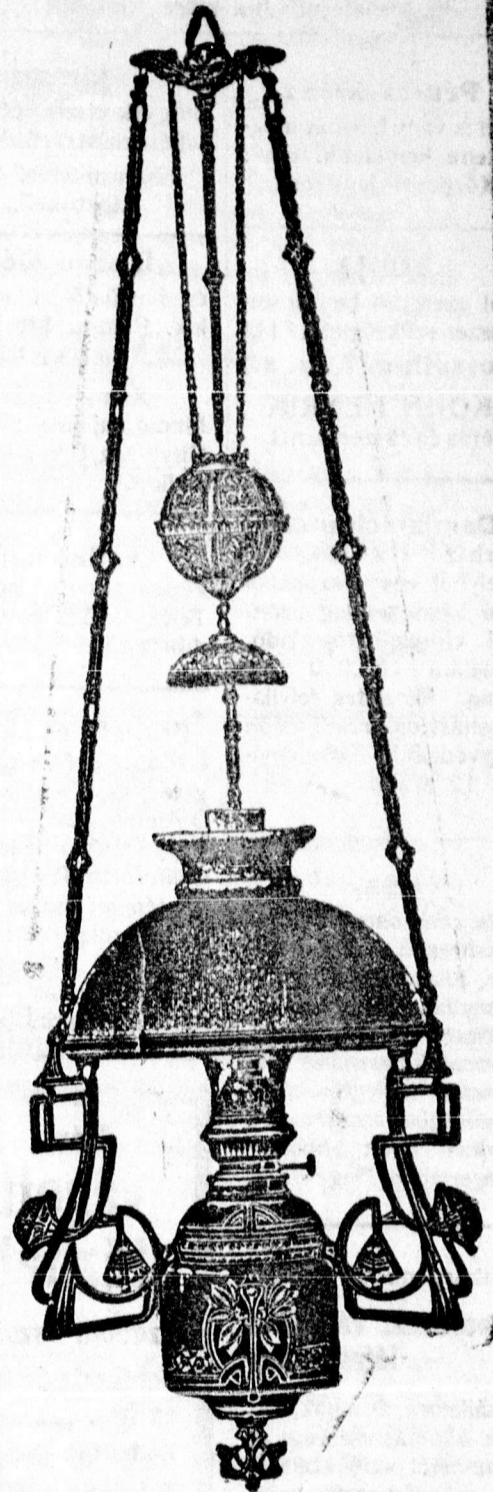
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket úgy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Heti árjegyzék

Színes ebédlőkészlet aranyozással 12 személyre 300.—
Színes teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
Majolika vízeskancsó színes . . . 20.—
Majolika virágváza színes virággal 15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
Petroleum asztali lámpa nickel, felszerelve 40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képkerepezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmutárium, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRO HIRDETÉSEK.

Minden szövege ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Pénzszekrény

kettes vagy hármassal megvételre kerestek. Cím: Központi jegyiroda.

TUDJA

hol szerezzék be olcsón ékszer-szükségletét? 111 Kossuth-u. 7. sz. a.,

KOHN HENRIK
éras és ékszerész.

Damjanich-utcán bérház (12 lakással) melyből egy 4 szobából álló lakás esetleg azonnal elfoglalható, eladó. Vételára 160.000 korona. Részletes felvilágosítást dr. Váradi Ödön ügyvédnél, Széchenyi-utca 12 szám.

Likör

és rumkompozíciók, Chartreuse, Benediktiner, Anis, Meggy sárga, Törköly, Szilvörözm, Seprő, Cognac-alkoholok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Báthory-utca 26. sz. alatt **Fuvarozási vállalatot létesíttem**

Elvállalom árúknak, főlegnek állomáshoz vagy az állomástól való szállítást, szükség esetén saját száraz raktárban való elhelyezését, továbbá vagon árúk beraktározását és szállítását szerény díjazás mellett, miután raktáramba iparvagyany vezet költöztetést elővigyázatossággal eszközölök és vidékről vagy vidékre is elvállalok. Szíves pártfogást kér.

Schwartz Jenő
Báthory-utca 26. sz.
Telefon: 15-63.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Házhoz megyek tisztázni, civil és tehénneműt venni. Szentmiklósi Ferenc Liget-u. 3. sz.

Disznó ölést és húsüstölést elvállalok. Bém-u. 11.

Almavásár. Finom fajalma kapható Gitye-ház, Ullman-palota mellett.

Legfinomabb köpenyposztó eladó. — Teleky-u. 53., balra fűz. 4-ik ajtó.

Francia és angol eredeti parfüm-különlegességek, L'Origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nielson, Ceur de Janette, Californian Poppy, ugy-szintén az összes virágillatok megérkeztek és dekánként kimerve kaphatók: Farkas István Apolló drogeriájában.

Száraz vágott tűzifát

azonnal szállít **Schwartz József és fiai.** — Báthory-u. 26. sz. Telefon: 1563.

Földforgatásért két és fél koronát fizet ölenként Székely Sándor főszámvevő, Csengeri-utca 15.

Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Széchenyi-utca 7-B.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: **Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.**

Ipartelep: **Szent János-u. 22. Telefon 532**

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-áruház művészeti-egyesületi fűzőszállítója.

Tiszteletet és átalakításokat elvállalunk. Fizetők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Cipészeknek!

1 kgr. la. buzacsliz	K 19.60
1 kgr. la. aranycsiz	K 39.20
1 kgr. la. folyékony „Arges” csiz	K 8.-
1 kgr. la. faszeg 2-15 sz.	K 10.-
1 drb brassói talpráspoly	K 3.80
1 drb brassói kireszeld	K 3.30
1 készl. bőrtalpvédő	K 2.50
1 drb. vaskapta	K 12.80
1 készl. acél talpvédő	K 1.70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	K 6.80
nyuganyaz szákvételnél	K 6.25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz	K 4.80
100 drb 1/2" csaphoz	K 6.80
100 drb 3/4"	K 9.60

Kereskedőknek megfelelő árengedmény!

Postán utánvét mellett. Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.
STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, igen szép eredményt hoztak.

Belépni szándékozók fizetéseiket jegyezhetik meg most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szállási Dezső u. 5. sz. a.). Egy üzletész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletészét jegyez amennyit akar. Felvételi díj üzletészekenként 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik a tagok a befizetett összeget kikapják s rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztódik fel s ki-ki háttérje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is a azok legmagasabb kamattal kamatoztatja. A tagok a befizetett összeg 1/100 részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozók, sziveskedjenek szövetkezettől helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszelőd telefonja 55.